

Het Kwatrijn – Koeien in samenspel met hun omgeving

Sprookjes worden werkelijkheid bij de Duinboeren. En dat onder de naam “het Kwatrijn”. Het Kwatrijn is een vorm van koeien/melkvee houden die nieuw is en pluspunten heeft ten opzichte van bestaande systemen vanwege de open stal, het hoge niveau van dierenwelzijn, de lage milieubelasting en omdat het Kwatrijn energieneutraal is. Er is direct contact tussen binnen en buiten, koeien en bezoekers of wandelaars in de omgeving, natuur en bedrijf. Uitdaging ook omdat het een geheel nieuw samenspel is van techniek, visie op het welzijn van koeien, stallenbouw en inrichting van het landelijk gebied, dicht bij de stad. Sjaak en Suzanne Sprangers gaan die uitdaging aan. Zij hebben een melkveebedrijf nabij en in het Nationaal Park de Loonse en Drunense Duinen. Op hun bedrijf wordt de komende jaren Het Kwatrijn gerealiseerd.

Duurzaam, duurzamer, duurzaamst

Waar we naar toe willen in Nederland is een duurzame melkveehouderij; een melkveehouderij die beter is voor de koeien, voor de melkveehouder en voor de omgeving. Dat is nu lang niet altijd mogelijk omdat er onvoldoende ruimte is, wet- en regelgeving bepaalde eisen stelt, het technisch nog in de experimenteerfase zit en/of het economisch onrendabel is. Allemaal redenen om een idee, een idee te laten zijn. Tot dat een paar organisaties en mensen zeggen “wij gaan het doen” en er de schouders onder zetten. Dat gebeurt bij Het Kwatrijn. Dit vanuit het rotsvaste geloof dat een in alle opzichten duurzame melkveehouderij technisch en economisch mogelijk is in een gebied met hoge natuurwaarden en met oprukkende verstedelijking in de directe omgeving. Daarmee wordt het hoogste niveau van duurzaamheid in de gangbare melkveehouderij op dit moment, gehaald. Zoals de dichtvorm kwatrijn rust op vier pijlers, rust ook het Kwatrijn op vier pijlers:

- de stal voldoet aan de hoogste maatstaven op het gebied van dierenwelzijn;
- de stal is ingepast in het landschap en zo gebouwd dat hij energie-neutraal is en hij open en gemakkelijk toegankelijk is voor bezoekers en passanten;
- de milieubelasting geminimaliseerd is;
- koeien melken in de wei gebeurt met een mobiel melksysteem op zonne-energie.

Fase twee van het project is zomer 2011 gestart.

Dromen, denken, doen

Stond fase één voor het idee, fase twee richt zich op het doorontwikkelen van de stal en van het bedrijf als geheel. De uitdaging wordt aangegaan in een bijzonder gebied: aan de rand van Nationaal Park de Loonse en de Drunense Duinen. Het concept wordt in deze fase gebouwd en getest, onder andere door het organiseren van excursies en bezoekersdagen.

In fase drie gaat biologisch melkveehouder Sjaak Sprangers de stal echt gebruiken voor zijn 70 – 80 Jersey melkkoeien. Het doel van deze fase is, aan te tonen dat dit systeem toekomst biedt voor kleinere en grotere melkveebedrijven, bedrijven die met weinig of veel ruimte in de directe omgeving te maken hebben, bedrijven in sterk verstedelijkt gebied waar men intensief gebruik maakt van de natuur en de open ruimte in de directe omgeving.

Enkele gegevens over Het Kwatrijn

De oppervlakte per koe is 13,5 m².

Er zijn aparte lig-eilanden en het ligbed is van stro.

Het klimaat in de stal en buiten de stal, is hetzelfde.

Boven de melkstal is een educatie- en bezoekersruimte.

Vaste mest en urine worden apart opgeslagen en verwerkt. Dit levert milieuwinst op.

De koe gaat meer melk geven omdat de omgeving voor haar comfortabel is.

Er zijn meer mogelijkheden om koeien (langer) in de wei te laten lopen. Combinatie mogelijkheden tussen melkveehouderij en (het beheren van) natuurgebied worden uitgebreid.

Koeien zien in het landschap blijft zo mogelijk; ook in de directe omgeving van de stad.

Op naar succes

Zoals bij veel bijzondere vernieuwingen is succes niet vooraf verzekerd. De ontwikkeling van Het Kwatrijn kent een aantal risico's. In Kaatsheuvel, aan de rand van Nationaal Park de Drunense Duinen komt de eerste stal te staan: het prototype. Het doel van Sprangers en de organisaties achter Het Kwatrijn is, dat het idee of onderdelen van het idee door andere melkveehouders worden toegepast als ze goed blijken te werken en rendabel blijken te zijn. Dat betekent veel experimenteren, testen en investeren en acceptatie krijgen van overheden en terreinbeheerders. Dat betekent in sommige opzichten nieuw beleid, voor een betere toekomst.

Achter Het Kwatrijn

De organisaties achter Het Kwatrijn zijn: allereerst Sjaak en Suzanne Sprangers, Ecostable BV (Swaans Beton, JOZ, vd Sande), Overlegplatform Duinboeren, ZLTO, Wageningen UR Livestock Research. Natuurmonumenten en de Dierenbescherming hebben aangegeven Kwatrijn een positieve ontwikkeling te vinden.